

KEDAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1

N-rii de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

pe 1 linie garsonat: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 80 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sânt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

SITUAȚIA IN AUSTRIA.

Domnia ș 14 își urmează drumul înainte în deplină liniște și funcționează minunat; popoarele par'că s'au împăcat pe deplin cu ea.

Evenimentul care se aștepta de către toți factorii politici, înainte de aceasta cu trei săptămâni, adică: întrunirea delegaților partidelor nemțești opoziționale pentru a asculta elaboratele referențelor privitor la pretenziunile politico-naționale ale Nemților din fiecare provincie separat, și a compune pe baza acestor elaborate un program politico-național comun, — acest eveniment a rămas mai pe jos de așteptare, căci s'a sfârșit, precum ne vestise atunci o scurtă telegramă, alegându-se un subcomitet de 7, cu însărcinarea de a studia elaboratele suspomenite și „la timpul seu“ să facă raport.

Despre acest slab rezultat al mult anunțatei acțiuni, de care contele Thun însuși își făcea dependentă atitudinea mai departe, însuși foile de căpetenie, cum e „N. Fr. Presse“, făceau aprecieri și comentarii destul de amare și speranțe nu prea sanguinice își exprimau privitor la munca subcomitetului și la rezultatul final.

De atunci, toată activitatea politică națională a Nemților se manifestă numai în mișcarea pusă la cale și condusă de către grupul radical Wolf-Schönerer-ian sub lozincă: „Rupeți-o cu Roma“, grup, care la conferința de mai sus nu numai că nu luase parte, ci chiar condamnase întreprinderea.

De altă parte mulți fruntași opoziționali nemți, în primul rând creștin-socialii, marii proprietari liberali și unii din fracțiunea progresiștilor, oșândesc rezoluți această mișcare, timbrând-o d'adrepul ca „antidinaștică“ și „antipatriotică“.

Celelalte grupuri și fracțiuni opoziționale nemțești stau în deplină nemiscare.

Șeful partidului poporal-catolic german, care face parte din majoritatea D-rului Ebenhoch, în organul seu „Linzer Volksblatt“, face o critică strajnică acestei stagnațiuni și întregii politice a Nemților opoziționali, care i-a adus până aci, spunând că: „lucrează cu deservire fără cap și rost“, ear' către sfârșit serie textual:

„Cum voesc d-lor să iasă din infundătura, unde s'au lăsat să fie împinși de către radicali; cum voesc să ajungă la o lege despre regularea folosirii limbilor? Prin diete provinciale? Acestea le țin de necompetente. Prin Reichsrath? El este cu deservire incapabil a face o asemenea lege, anume din cauza, că în parlament partidele opoziționale germane stau prea de tot sub apăsarea radicalilor. Prin ordonanța împărătească pe baza ș 14? O astfel de dispozițiune o consideră drept anticonstituțională. Așa dar: nici ordonanța ministerială, nici una împărătească, nici lege adusă prin parlamentul central, nici una creată prin dietă.

„Cum voesc așa dar' dumnealor să rezolve chestiunea limbilor? Ei bine, ei nu

o știu tot așa de perfect, precum au sunt în stare de doi ani de zile să închege și să redacteze pretenziunile poporului german. Inteu trebuie să le discute în subcomitet și apoi numai atunci stanga se va gândi, că în ce mod ele ar putea dobândi forma legii. Nouă ni se pare, că din stul subcomitetului nu vor eși pretenziuni comune, astfel încât nimeni nu va trebui să-și bată capul, cum va trebui ca ele să fie validate. . . .

„Fiasco! stăngei are să fie complet“.

Interiuvat zilele trecute de către colaboratorul unei foi cehice, bătrânul conducător ceh Dr. Ed. Grégr, s'a exprimat între altele, precum urmează despre situația politică:

„Nici odată n'am hrănit speranța, că am putea ajunge la realizarea dreptului de stat al regatului nostru prin actuaia politică expectatoare, sau cum se zice a etapelor. (Adecă treptat-treptat, de la cele mai simple, mai ușoare de dobândit cuceriri până la supremul scop; politica proclamată chiar și în sesiunea Reichsrathului din toamna anului 1895 și urmată de atunci de către conducătorii cehi (Red. „Tr. Pop.“).

„Cunoscând pedecile ce se spun în cale înapoiării acestei ținte, sunt convins, că va fi trebuința, să ne încordăm în mod extraordinar toate puterile, ba poate chiar să aducem niște jertfe de tot mari, pentru ajungerea acestui scop.

„Dre, că și contele Thun, deși se dă neconținut de partisan al dreptului de stat al nostru, cel puțin față cu Cehii, nu se gândește de a reactiva dreptul de stat al Coroanei cehice și că misiunea lui va fi isprăvită îndată ce va reuși a îndeplini pactul economic într'un mod cât de cât onest“.

Dr. Grégr — cităm după „Nár. Listy“ — trage la îndoială transformarea federativă a Austriei și zice într'altel:

„Dreapta (adecă majoritatea parlamentului vienez), așa cum ea e alcătuită azi, nu este federalistică în sensul programului cehic. Nici Polonezii, nici Sloveții nu voesc Austria federativă pe baza individualităților de stat istorice. Programul comun al dreptei este autonomistic, ear' nu federalistic; de aceea nu ne putem bizui într'aceea, că el va sprigini întotdeauna în mod credincios tendințele poporului ceh, ba mi e teamă că nici în chestiunea egalității îndreptățirii a limbii dreapta nu va împărtași într'u toate punctul de vedere cehic“.

Correspondentul din Viena al lui „N. Listy“ vestește, că contele Thun în curând va scoate un document privitor la chestiunea limbilor.

Urmările legilor bisericești, le simt mai ales reformații, ale căror căpetenii mai mult au stăruit, ca să „fericească“ țara fără ca aceasta să fi avut nevoie de ele. O dovadă eclatantă despre urmările fustele ale acestor legi ne vine din Oradia mare. Alaltăeri s'a ținut acolo sinodul reformatorilor din Bihor. Din raportul protopresbiterului Szabó, pe care l'a prezentat celor adunați, reiese că, în cești din urmă doi ani au trecut la neconfesionalitate 3252 reformați. Majoritatea celor trecuți o dă femeile, care nici habar nu au de biserica. La propunerea protopresbiterului s'a hotărât întemeierea unei școale superioare de fete, precum și a unui pedagogiu de învățătoare, ca astfel femeia să lucre mai cu dinadinsul în potrița trecerilor continue. — Tot alaltăeri și-a ținut adunarea și presbiterul ref. din Salonta mare. A presidat Tisza Kálmán. Și acolo s'a raportat, că în anul trecut au trecut la nazarițiști 180 înși Tisza Kálmán n'a propus nici un remediu pentru împiedecarea trecerilor ce se fac întruna în biserica reformată. Revisuirea legilor politice bisericești nu i vine la socoteală și d'aceea mai bine tace și privește cum îl părăsesc cei de o lege cu el.

O distincțiune meritată.

În ședința dela 20 Aprilie Academia Română a proclamat pe P. S. Sa Episcopul Nicolae Popoa de la Caransebeș membru ordinar. Înaltul prelat era deja de mai mulți ani membru corespondent al Academiei Române.

Alegerea aceasta va face, de sigur, cea mai bună impresie atât aici cât și dincolo, în regat. Episcopul Caransebeșului este cunoscut pretutindeni nu numai ca un bărbat înzestrat cu cele mai înalte însușiri morale, dar este și un mare învățat, un istorician de valoare, care alături de Șaguna face începutul scrierii istoriei noastre bisericești. P. S. Sa, între alte opere publicate, deja are gata pe cea mai importantă menită a face lumină asupra epocii dela 1848 și până în zilele noastre, tratând evenimente politice și culturale la care P. S. Sa a luat parte activă și adesea a dus rol determinant.

Prin alegerea aceasta Academia Română a distins talentul și munca.

Felicităm cu venerațiune pe înaltul prelat și-i dorim încă ani mulți de viață, ca după cum a fost mândria noastră, să poată acum cu prezența sa fi decor și al Academiei Române.

Crisa în România.

Eri după încheierea ziarului am primit următoarea telegramă:

București, 21 Aprilie.

Crisa a intrat într'o fază nouă. Stăruințele și toate concesionile d-lui Sturdza pentru formarea unui cabinet liberal-concentrat s'a zădărnicit. Soluția nu poate fi de cât din următoarele, una: guvern conservator fără junimiști ori guvern liberal fără drapelști.

Cu misiunea să formeze noul guvern liberal-concentrat fusese adică însărcinat d. D. Giani. D-sa n'a isbutit să câștige însă concursul drapelștilor de cât în condițiuni pe cari aderentii dlui D. Sturdza nu le-au primit.

Ambele partide istorice se află deci în aceeași stare de neînțelegeri. Telegrama de ieri (Vineri) seară a foilor ungurești dau însă ca probabilă compunerea unui guvern pur conservator.

Nici în decursul nopții nu a sosit știre despre formarea cabinetului. E probabil deci că cel puțin până ieri seară nici un fel de guvern nu a fost încă format.

Procesul

Panamei aradane.

(Ziua a doua).

Eri întreașă ședință s'a petrecut (în înțelesul literar chiar) pe ascultarea martorilor lui Scheinberger. Aproape toți sunt Unguri de religie — israelită: „kucséber“, agenți de toate soiurile și de toate geșeturile, cu ajutorul cărora marele pungaș ar fi voit să demonstreze, că el pe vremea înainte de moștile lui Bács, a avut bani, și-a plătit creditorii în chip cinstit și că peste tot era animat de ideile cele mai morale în facerea comerțului. N'a prea reușit însă, căci apucați între două focuri, martorii o

scribeau și la întrebările procurorului Domokos răspundeau puțin favorabil pentru coreligionarul lor Moritz. Au fost chiar scene hazlii, căci unii dintre martorii fiind Unguri de lege — israelită, nu prea știau ungurește, înțelegeau astfel întrebările pe dos și dădeau răspunsuri anapoda.

Unul zicea de pildă că „kötözvény“ (în loc de kötelezvény), altul zicea că Scheinberger i-a fost „kundschaft“ (mușteriu) întru cât îi datora câțiva florini. Era un ris ca la teatru.

Altminteri nimic important, ci cel mult s'a dovedit între altele și chipul ingenios cum Scheinberger îl purta pe Bács pe la icoane, în voiașuri, făcându-l să creadă, că umblă să realizeze „comerțiu“ mare, încât o să câștige bani cu găleata și astfel va avea de unde să pună la loc pe cei furați din banii contribuabililor și să le mai rămână și lor, „marilor comercianți“.

Piedicile desarmării.

II.

(Ag.) Constatând această zăpăceală în concepțiune, mi-am propus de astădată, a arăta ce pedeci chiar tehnico-economice se pun în calea „desarmării“ visate. Manifestul țarului se pronunță în această materie în următorul chip:

„Sute de milioane se întrebunțează pentru a câștiga mașine de distrugere înspăimântătoare. . . Crisele economice datorite în mare parte regimului înarmărilor fără margini și primejdia continuă ce zace în această îngrămădire de material de război, transformă pacea armată în sarcini strivitoare, ce popoarele suportă din ce în ce mai greu“.

Se vedem dar', într'u cât aceste considerațiuni pot influența asupra „desarmării“, basându-ne parte pe date statistice, parte pe păreri și expunerile economiștilor politici.

Budgetul militar al unui stat mare se ridică pe an aproape la o jumătate miliardă de franci pentru trebuințele armatei și marinei stabile; câte odată mai puțin, altă dată mai mult. Adecă cinci sute de milioane franci — 250 milioane florini într'un an! Ce sumă enormă! Oare cu puțință e? Ce economie năprasnică! — așa de odată, în fiecare an! Ce consecuențe salutare ar avea și ar trebui să aibă o scădere măcar pe jumătate a acestei sume, reducerea înarmării măcar cu 250 milioane de franci! O „desarmare“ fie numai în aceste proporții. Eacă primul gând ce deșteaptă vorba aceasta fermecătoare la prima isbire a minții. În ce mod grandios s'ar putea întrebunța aceste sume enorme pentru progresul și avântul general în toate ramurile activității, pentru scopurile științei și ale artei, a binelui public și ale filantropiei!

Dar' economiștii nici decum nu judecă așa; urmările cele mai apropiate ale unei desarmări subite, — zic ei — n'ar fi de loc salutare. Dacă la vre o comandă, sau în urma unui rezultat fericit al unei chibșurii nelinchipuit de idealistice al factorilor impaterniciși, s'ar aduce hotărrea, a desființa în scurtă vreme, tot ceea ce e legat de actualul militarism, nu încapă îndoială, că executarea unei atare comande ar cășuna în viața popoarelor și a statelor o crasă, care ar egala cu o catastrofă enormă; sdruncinarea subită a echilibrului ar fi atât de covrșitor de puternică, încât urmările ei, nu s'ar deosebi mult de urmările unui răzbel general.

Să adăptăm, că desarmarea ar fi declarată și pusă pe calea îndeplinirii. Actuala stare a păcii nu numai armate, ci hiperarmate, dăinuiește peste un sfert de veac; în acest răstimp a prins rădăcină un sistem întreg și complicat de interese, create, nu-i vorbă, în mod măiestrit, dar totuși destul de importante și puternice, care stau în legătură strinsă cu recerșele păcii armate, ba se hrănesc direct din bugetele militare ale statelor. Sute de mii, ba chiar milioane de oameni își agonisesc pâinea de toate zilele de pe câștigul și plata ce o capătă pentru munca în tot felul de industrii, care îndeplinesc așa zicând numai trebuințele armatei; iar aceste industrii stau în legătură cu altele, care din avântul lor prosperează și ar suferi în mod considerabil, dacă așa deodată ar fi sguđuite în existența lor.

Se zice de obicei, că pe lângă ofițeri și diplomați intriganți, menținerea militarismului o dorește numai liferanții armatelor și inventatorii de arme; dar această obiecțiune este mai mult spirituală, de cât să exprime adevărul adevărat. Să pomenim numai de usinele și fabricile atât de întinse, unde se lucrează fierul cu zecimi de mii lucrători, care formează colonii, ba orașe întregi; unde ziua și noaptea focul cuptoarelor, zecimi la număr, nu se stinge; asigurând astfel existența populațiilor din anumite ținuturi întregi. Ei bine! pentru care scop tot acest lucru, toată această muncă? Nimic altă de cât pentru trebuințele păcii armate. Sute de mii muncesc fabricând la comanda: șine, roate, plăci, stâlpi, purtători, cilindri, cupole, sârme de toate calibre etc., merite pentru întreprinderile și trebuirile a tot felul de alte industrii.

Dar toate acestea sunt numai o parte mai mică a comenzilor. Suprimându-se însă comanda cu masa, ce vin din partea statelor sau statelor, comenzile ministerelor de război, țărării și celor străine, precum și a marșalilor, — care va fi urmarea? Să zicem, de cât învecerea imediată a muncii în aceste grandioase fabrici ale metalului, cu ajutorul căruia — precum cântă poetul — a fost eluptată omenirea — libertatea. Cuptoarele se vor stinge, atelierelor se vor golii, porțile fabricilor se închid, iar mii de lucrători, ingineri, mașinisti, impiegati etc., încă ieri asigurați în existența lor și a familiilor lor, rămân fără lucru, fără isvorul de traiu.

DIN ROMANIA

Teatru.

Galati, 4 April.

Eri seara a avut loc la Teatru „Papa-dopol“ serata musicală-literară dată de D-nul Aug. Frățilă, directorul Lyceului local în beneficiul cantinelor școlare. Intreaga elită a societății gălățene era prezentă în sală.

Serata s'a început la ora nouă prin o conferință ținută de venerabilul senator Dl V. A. Ureche, a cărui prezență pe scenă a fost salutată cu tunete de aplauze.

Apoi elevul Ionel Grigoriu cl. VI a de clamat „Moartea lui Fulger“ poezie de Coșbuc. Corul școlii normale a întretinut publicul cu câte va bucăți naționale bine executate. Dl Lascu, institutor, cântă acompaniat de pian „Toreadore“ din „Carmen“.

Actul II-a a fost deschis de corul Lyceului care sub dirijarea talentatului maestru de muzică, dl I. Bochoci execută cu succes „Doina lui Rațiu“. Toți adănc mișcați ascultau cu atențiune frumoasa doină. Când aceasta a fost finită, mii de aplauze răsuna în sală, strigăte de „Trăiască Dr. Rațiu“, „Trăiască neobositul luptător al românismului“, „Martirul dela Seghediu“ etc. succedau la nesfârșit.

Imediat după aceasta s'a cântat, tot de corul Lyceului, „Imnul Vânătorilor“. D-nul Bochoci a executat din vioră bucăți din „Faust“, care au fost viu aplaudate. Apoi elevul I. Caliori, cl. VI a, recitează anecdota „Chelea nevastă“, bine reușită. În numărare rânduri tinerul Caliori a fost întrerupt de aplauzele spectatorilor. Apare apoi D-nul Brezeanu, renumitul artist dela Teatru Național din capitală, care este primit în aplauze generale.

D-nul Brezeanu declamă două monologuri. Aplauzele au adus de trei ori pe dl Brezeanu pe scenă. Urmează apoi d-na Brezeanu, care, cu vocea-i plină de farmec, execută mai multe romane viu aplaudate.

La fine corul Lyceului execută marșul „Trompetele răsună“ după care publicul se retrage mulțumit de succesul seratei.

În stradă, elevii cursului superior al Lyceului aduc vii ovațiuni dlui V. A. Ureche, Aug. Frățilă, precum și d-nei și d-nului Brezeanu.

Coresp.

Urmările „sistemului“.

Din Ohaba-Forgaciu, primim următoarele:

Preotul Andronic Magher, cu ajutorul Consistorului și adecă cu ajutorul neamurilor Meșianu, a scos din parochia pe colegul său preotul Georgiu Mustăță, apoi a administrat el parochia vacantă până a terminat fiul său teologia. Cu toate că poporul de aici nu l'a dorit, pentru multe scelerate ale lui și ale tatălui său, după unele „pertractări“ pe la vlădica i-a succes tatălui său să-l aleagă în parochia vacantă coordonată, deși în timpul cât a studiat teologia și cât a stat după terminare nici măcar un „Tatăl nostru“ nu a zis în sf. biserică.

Ei dar' ce să faci; „neamurile“ îl recomandă și pe calea „sistemului“ s'a ales.

Plănsune-am pe la Consistor și metropolie. Toate înzadar. Preotul Magher se lăuda, că vlădica e omul lui și nu se reținea nici de la armele răsbunării contra celor care n'au dorit pe fiul lui.

Poporul năcăjit până la suflet de acești idioți spriginiți cu „sistemul“, în zilele trecute primind știrea că Consistorul a ordonat introducerea fiului, cu toții au decis ca să părăsească legea străbună și au și făcut pașii de lipsă pentru primirea lor în sinul altei biserici.

Pentru doi oameni slabi, care în lipsa virtuților, cu arme neîngăduite și cu ajutorul corupțiunii au ajuns la isbândă, — un popor întreg dintr'o comună frunțasă își părăsește legea, că mângâiere în această nu mai află, numai schimbători de arginți. Nu știu ce vor zice „neamurile“, dar i-am pofti să vină, și să vadă cum îi iubesc poporul, convins azi, că toate relele din „sistemul“ lor se pogoară.

Revista externă.

Alegerile în Spania.

În Spania s'au făcut zilele aceste alegeri pentru parlament. Cu ocaziunea aceasta s'au întâmpat în mai multe părți neorânduiri și ciocniri între socialisti și guvernamentalți, fiind răniți mai mulți. În Valencia s'ac încercat republicanii. În Cular (Granada) a trebuit să intervină poliția. Aici a fost omorât un corțes.

Conform unei depeșe din 18 l. c. rezultatul alegerilor e următorul: De partidul prim-ministrului Silvela 33 deputați, ultra montani 30, tetuanisti 18, liberali 86, de partidul lui Gamazo 30, republicanii 15, romeiști 5 și carliști 4. Astfel parlamentul spaniol va fi foarte eterogen.

Partea Literară.

„Pribeag“ de I. I. Sceopul.

În Oradia mare a apărut trei scrieri ale dlui Ioan Josif Sceopul, redactor la foaia umoristică „Vulturul“. Cartea costă 75 cr. și se estinde pe 84 pagine. Tăparul frumos, hărtia ațemenită. Ediția e a autorului.

„Norii de fum“, „Hașiș“ și „Murmur de isvoare“ e titula celor trei scrieri ce se cuprind în „Pribeag“.

În ele sunt iconite toate peripețiile tinereții prin care a trecut autorul. Viața sbuciumată, putem zice mai mult năbădăioasă a omului tânăr e descrisă într'o limbă destul de frumoasă cum din părțile bihorene nu ni se prea dă să auzim.

În „Norii de fum“ autorul își face reflecșiile asupra mediului în care a trăit, ironizând, iar pe alocurea vârsându-și tot sarcasmul în potriua ușurătății și nimicurilor din lumea asta.

În „Hașiș“ ne zugrăvește viața de student petrecută în Blaj. Ridiculisează multele nimicuri pe care e silit școlarul să le învețe, sbucinește mania d'a folosi cuvinte străine și cu un umor fin descrie sectele literare ale studenților, precum și produsele lor literare, înmăgășinate în câte o foaie volantă. Foarte usturătoare e și ridiculizarea celor care vorbesc într'una de „neam și de ale lui drepturi“, uitându-și că pe câmpul libertății nu e decât o simplă pășă și aceea ștearsă, care să amintească de mărșă adunare dela 48.

În „Murmur de isvoare“ autorul ne duce împreună cu densusul la băile dela Sân-georgiu unde lumea venită la cură e aproape „secționată“ de autor.

Forma în care autorul își așterne gândurile pe hărtie e foarte interesantă. Răul ce s'a încuibat în societatea noastră românească e ironizat. Glumele, sarcasmul, ironia, satira, toate sunt bine voitoare. Autorul scrie nu ca să-și bată joc. Schițele îi sunt scrise cu tendință: să îndrepteze răul.

E drept că pe alocurea satira e prea mușcătoare, autorul însă și-o motivează cu nepăsarea cea mare ce a cuprins toate straturile poporului nostru, și văzând cele ce se petrec în societate, muncindu-i teama de viitorul celor ce-l înconjoară, el își zice împreună cu vechiul latin: e greu să nu scrii satiră.

În mijlocul secetei literare în care ne aflăm schițele din Bihor ale dlui Sceopul sunt bine venite și cred că publicul românesc va încuraja pe tinerul începător dela care suntem îndreptăți a mai aștepta și alte lucrări.

2. I.

FOIȘA „TRIBUNEI POPORULUI“.

ULTIMELE SCRISORI ALE LUI

JACOPO ORTIS

(6)

Traducere de

LUCREȚIA RUSSU ȘIRIANU.

Vai Lorenzo, câtă miserie e și în familia asta! Insemnează-ți încăpăținarea dlui T., care cu toate aceste e omul cel mai escelent își iubeste fata din inimă; o laudă mult și adeseori, totdeauna se uită la ea cu oarecare emoție; dar totuși îi ține sabia asupra capului. La câteva zile în urmă Teresa îmi povesti cum sufletul lui cald cuprins într'una de patimă mistuitoare furbat în relațiile lui casnice, prin iubire prea mare; urmărit de bărbații, care în relație își întemeiază fericirea proprie pe ruina altora, îngrijat pentru copiii săi, crede că le va îndrepta toate, dacă va intra în legătură familiară cu un bărbat inteligent și bogat, care mai așteaptă și o moștenire frumoasă — Și poate, o Lorenzo, tu ai văzut cum se va întâmpla, m'ăși redăși pe o sută contra unu, el

nu-și va da fata nici unuia, căruia i-ar lipsi numai o optime din noblețe: Cine se naște patrician, așa și moare. Cu atât mai mult, că privește opoziția femeii sale ca un atac adus autorității lui, iar acest spirit tiranic îl face și mai neînduplecabil. Și totuși are inima cea mai bună; iar fața lui deschisă, modul cum își desmeardă fata, tristetea cu care o privește adeseori, dovedesc rezignația dureroasă a acestei sermane inimii, și totuși! — Când vîd de aici, cum oamenii dintr'un impuls nefast, își caută nenorocirea proprie din adins și cum veghează, nădușesc, plâng, numai ca să-și cauzeze dureri vecinice, îmi vine să-mi sbor creierii, de frică să nu cad și eu într'asemenea boală sufletească.

Te las, Lorenzo; Michele mă chiamă la masă. Indată mă voi întoarce, ca să conținuu scrisul.

Furtuna a trecut, și avem cea mai frumoasă după amiază. Soarele rupe norii și mângăie natura tristă revărsind asupra ei o rază dulce. Îți scriu pe o măsută în fața balconului, de unde urmăresc cu privirea lumina de veci, care încetul cu încetul se pierde, cu razele ei de foc pe orisonul îndepărtat. Aerul s'a liniștit, și ținutul, deși inundat și mărginit de arborii despoiați de frunze, acoperit cu plante scoase din rădă-

cină, apare mai vesel, ca înainte de furtună.

Așa și nenorocitul, la primele raze de speranță, își scutură grijile negre, și își schimbă soarta tristă cu bucuriile, pentru care a zăcut în nesimțire în brațele nenorocului orb. — Ziua sboară; aud clopotul de seară; așa dară trebuie să-mi sfirșesc istorisirea. Continuarăm peregrinagiul nostru scurt până când zărirăm din distanță, strălucind coliba ce a fost odată locuința bărbatului:

„Pentru care lumea era prea strimță,

„Și care în chip divin glorificase aici pe Laura.“

Mă apropias de această cetate, parcă m'ăși fi dus la mormântul moșilor mei, ca preotul ce pribește în tăcere plină de respect prin lumea locuită de zei. Casa sfântă a acestui italian celebru se ruinează, din cauza indiferenței josnice a proprietarului acestei comori. Călătorul va veni în zadar din locuri depărtate, căutând cu sfîntenie locuința, care și acum răsună de cântările divine ale lui Petrarca. În locul acesteia va plânga pe o grămadă de ruine, acoperite de buruieni și plante selbetece, sub care și-a făcut cuibul vulpei solitare. O Italie! împacă umbrele eroilor tăi! — Îmi plânga sufletul, când mă gândesc la ultimele cuvinte ale lui Tar-

quato Tasso. După ce în decurs de 47 ani a suferit, sub batjocura curtenilor, sub prigonirea cărturarilor și mândria principilor, aci temnița, aci exilul, și toată viața trăindu-și-o în miserie, boală și sărăcie, ajunse în sfârșit pe patul de moarte și scrise, dându-și sufletul, următoarele:

„Nu vreau să mă plâng de ironia sorții, pentru ca să nu fiu silit a mă plânga de nerecunoștința oamenilor, la care le-au reușit în sfârșit să mă împingă în mormânt ca cerșitor.“ Ah, Lorenzo, aceste cuvinte îmi răsună mereu în inimă! Și îmi vine parcă așa mai cunoaște pe cineva, care poate într'o zi le va repeta murind.

Atunci începui să recitez încet, dar cu sufletul plin de iubire și armonie, cânteculele: „O voi isvoare deraze dulci!“ etc. Și cealaltă: „Din munte la munte și dela gând la gând,“ pe urmă sonetul: „Lasă, o iubită, să ne bucurăm de glorie“ și încă multe alte din acele versuri cerești ce mi-au rămas în memorie.

Teresa și tatăl ei se duseseră cu Odoardo, care avea să revadă socotelile administratorului unei moșii, ce o avea în apropiere. Am auzit, că în urma moșii unui moș, are de gând să plece la Roma; nu se va grăbi însă, deoarece-ce rudeniile celelalte au luat

NOUȚĂȚI

Arad, 22 Aprilie a. 1899.

Caras-Severin primim o scrisoare în harnic preot, care vrea să comideia pasivității naționaliștilor și cu privilegiul alegerii de vicis-legretam a nu putea să publiceare ce noi nu admitem ca il să voteze nici po unul diudoi candidați d'opotriva unvinisți, ei dacă e vorba de luptă, *Românii să se urpeze toți în jurul unui candidat Român naționalist.* Noi așa am făcut la Arad! Poate să nu reușească. Vorba e că au mântuit cinstea steagului și aceasta trebuie să-i preocupe, ear nu că cine să reușească dintre cei doi candidați unguri!

Neamurile, ca să inspire curagiu, fac ca țiganii: strigă că sunt multe și lumea să se cutremure astfel de ele. Următoarele rânduri sunt o dovadă despre apucăturile prin care își adună public la „adunările de protestare“. Eată ce ni se scrie: „Onorată redacție! Înainte de adunarea de ieri din Lipova, protopopul a chemat la sine pe mai mulți preoți și învățători, cărora le-a arătat o listă cu 38 nume a deputaților sinodali, despre cari zicea că sigur vor vota cu Gusti (aș. îl numesc între ei pe proaspătul archimandrit Hamsea). Mare șarlatan! Intre aceste 38 voturi (înscris pe Moise Bocean și terminând cu Lucian Șepețan) sunt mai bine de jumătate despre cari azi toată lumea știe că se vor da împotriva candidatului neamurilor“.

Atâta din scrisoarea ce primim, la care vom observa numai atâta: Coraj își fac neamurile nume prin Lipova și Timișoara, cetățile lor improptite cu depunerile banilor constatoriali și unde în decursul atâtor ani înadever s'au încuibat ca filoxera în vi. Prin alte păști însă vai de capul lor, că toată lumea le huiduește și numai un August ca Hamsea este în stare să creadă că majoritatea sinodului îl vrea episcop. Adevărul e că din 57 voturi câte se vor da, o majoritate bine încheagată este împotriva candidatului lui Hamsea. Cunoaștem atât de bine oamenii și șim atâtea, încât punem rămășag zece contra unu, că ori cum ar cortesi frații, cumnații, nepoții și cuserii, la cele din urmă *candidatura lui Hamsea va fi cu de-sevârșire abandonată.*

Cât despre întreg jocul acestă „de protestare“, fie siguri că vor primi „neamurile“ toate împreună și mulți în parte, răspuns în cât să nu și mai ridice nici odată capul.

Nou isvor de venit. Reuniunea agricolă din comitatul Sibiului stăruie pentru ducerea în deplinire a unei întreprinderi, care dacă se va realiza, reuniunea și harnicii ei conducători sunt vrednici de toată lauda. Pe ei Vinerii, comitetul reuniunii a convocat o adunare la Sibiu pentru-ca să se întedeja în stăpânire moștenirea și el le vor face proces.

După ce se întoarșeră, de-juarăm la o familie de țaran, ea pe urmă plecarăm cătră casă. Rămăi eu bine! Ași fi mai avut să-și povestesc unele lucruri; dar martirizind adevărul, nu mai am poftă de scris.

Încă ceva uitasem să-ți spun, că Odoardo la reintoarcere n'o părăsi pe Teresa și îi vorbi mult cu un ton poruncitor și neplăcut. Din unele vorbe ce le prinsei, am înțeles că voia cu tot chipul să stele ca vorbit ea cu mine. De aici poți vedea că trebuie să mi rădesc vizitele — cel puțin până va pleca el. Noapte bună Lorenzo. Pastrează această epistolă. Când Odoardo va fi soț fericit și nu'rai va mai fi ertat s'o vedă pe Teresa, când sorioara ei drăguță și nevinovată nu se va mai juca pe genunchii m'ei în acele zile de amarăciune când chiar durerea le va fi dulce, vom ești amintirile, cari sunt împrăștiate pe colina de pe care se vede Arqua solitară. Gândul că Teresa a fost prietena noastră ne va uca lacrimile. Vom face o comoră din aceste sentimente scumpe și dulci. În orice vreme, chiar de ne-ar amenința jalea și prigonirea, să nu piară amintirea timpurilor în cari am trăit și fără dureri.

leagă asupra exportului de lapte la Constantinopol. O literă se va plăti cu 5 cr. și se cere ca zilnic să se trimită 500 litre. Prin asta economii din jurul Sibiului ar ajunge la însemnate câștiguri. Lăptăria centrală va fi în Sibiu, unde laptele va fi fert și înghețat astfel că se va putea păstra cu săptămânile. Lapte se va primi numai din acele comune unde se vor întemeia însoțiri de lăptărie cu cel puțin 100 vaci.

Supărare în sinul lui Árpád. Comandanții horevizilor din Budapesta, Bernolák a fost provocat să și reguleze afacerea de pensie. Om în deplină putere, cu carte și învățatură, Ungurii nu înțeleg cum de n'a fost înaintat. Aceasta e ușor de explicat: la miliție nu e lipsă de șovinisți și mai ales între generali nu e nevoie de ei.

Anteluptătorul „neamurilor“. David, pe pagina a 5 a a capodoperei nr. 11 scrie, că a însărcinat pe un om cu distribuirea „pamfletului“ său (nr. 1) prin oraș, prin ospătări și cafenele. Și să nu rămână cumva îndoiială că e greșală de tipar, pe pagina a 8 a o repețește așa că: „cu publicarea pamfletului meu a dus în legătură — adică noi — corporațiunii și persoane“ etc. se vaieți mai departe, bietul. Asta-i aita, dacă David a vrut să scrie un cap-d'operă de pamflet, recunoaștem că un mai perfect pamflet decât acesta n'a văzut până acum lumină. Vorba aceea: în nevoie înghite dracul musci. Trebuie că sunt în mare nevoie „neamurile“ de înghit și musci, ca să și stămpere stomacul fîmând după mîtră.

Voiți să vă faceți mari? Mare devine însă omul numai după moarte și atunci „Pamfletul“ va fi epitaful vostru. Până atunci cănele latră și caravana merge înainte.

Bătăuși. Eri au fost două dueli în Arad. Unul cu pistolul. Nu s'au nimerit, căci gloanțele vor fi fost de hârtie, ear dintre cei care s'au bătut cu sabia, unul s'a ales cu o șgărietură la nas.

Focul din Pecica. Joi noaptea înspre Vinerii au ars în Pecica 9 case ale unor țărani români și slovați. Focul s'a iscat în șura lui George Vuiuș, din negrije. Pompierii au localizat focul dela șura lui Vuiuș, însă s'au lode ărtat prea curând, așa că focul a început din nou și așa au ars și celelalte țărani sărați. Din cele 9 case numai două au fost asigurate. Soția lui George Vuiuș a fost arsă, așa că cu greu va scăpa cu zile. A fost mare noroc, că vântul a dus focul înspre pădure, almintrenti ardea întreagă comuna, căci vântul era foarte mare.

Soldatul din Franca și lucrul câmpului. Ministrul francez a dat o poruncă, ca de acum încolo feciorii să fie sloboziți pe vremea când e mai mult lucru la câmp. Rugărilor se adresează d'a dreptul căpitanilor dela companii. Când va fi și la noi așa ca în Franca?

Necrolog. Subscrișiți, cu inima frantă de durere, anunțăm înțetarea din viață a prea iubitului nostru soț, tată, moșiu și cumnat *Ioan Giulanii*, preot gr. or. rom. în Orlaca, în urmarea unui morb scurt dar plin de suferință, Vinerii în 9/21 Aprilie 1899 înainte de amiază la 7 oare în Giula, și-a dat nobilul sen suflet în mâinile Creatorului, în anul al 62 a vieții sale. Rămășițele pământești, se vor astruce spre vecinica odihnă, dela scoala gr. or. rom. din Giula-germană, Duminecă în 11/23 Aprilie a. e. după amiază la 2 oare, în cimiterul gr. or. rom. din Giula-germană. Giula, la 9/21 Aprilie 1899. Fie-i țărava ușoară și memoria bine cuvântată! Ved. Sofia Giulanii născ. Tarian: c'a soție, Ersilia, Sofia, Marta, și Cornelia ca fiice, Georgiu Ilie preot, Traian Papp preot ca gineri, Romulus, Ioan, Alexandru și Aurel Ilie, Ioan și Pavel Papp ca nepoți.

Apucătură patriotică. Un fost notar dela orfanotroful din Măcău, cu numele Barcan Antal a pîrit pe fostul primar al Măcăului Nicolae Maior, că a luat bani dela cei ce veneau cu afaceli la el. Ca să prindă pira, Barcan a mai spus, că Maior scrie în foi românești și că el e vina, dacă astăzi Grecii din Măcău se dau de Români și că numărul familiilor române din Măcău dela 4 câte au fost când s'a ales Maior de primar, s'a urcat azi la 52 familii. Maior a intentat

proces împotriva lui Barcan, care a fost osândit la o lună temniță.

Paileron, vestitul dramaturg francez, a murit în Paris. „Les Parasites“, „Le dernier quartier“, „La souris“ sunt cele mai vestite drame ale sale. S'a născut la 1834 și a fost membru al Academiei franceze.

Hamali duelgii. Doi hamali din Born certându-se s'au hotărît să se bată în duel, și încă cu arme ucigătoare. Nici unul nu a fost nimerit de glonț și astfel s'au împăcat. Obiceiul deputaților unguri s'a prins așa-dar și la hamali, mâne poimâne poate și la năturătorii de stradă.

Invenția lui Marconi și foamea. Uu lucru foarte de ris s'a întemplat mai zilele trecute cu prilejul unei probe a telegrafiei fără sârmă, aflată de italianul Marconi. Un căpitan a telegrafiat din Boulogne la Forcland. A pus mașinaria în mișcare, dar răs-puns nu primea de loc. Era pe aci să înceapă a face larmă în potriiva invenției lui Marconi, care nu plătește nimic, când deodată clopoțelul electric a început să sune și a primit dela Marconi următoarea telegramă: „am fîmânzit și ne-am pus la masă“.

Mulțumită publică. D-na ved. Ecaterina Sucu din B. Ciaba, a bine voit a contribui cu 100 fl. ca donațiune la îngrădirea cimiterului de aici cu împlătitură de drot, pentru care faptă creștinească doamnei menționată, subscrisul preot, în numele bisericeii, îi exprim și pe această cale sincera mulțumită.

B. Ciaba la 9/21 April 1899.
Victor Popovici, preot gr.-or român.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de migraire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpeta de-adeptul sau prin postă dela farmacia lui Dr. Iulius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.)
Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cu gratis și franco din numita apotecă!

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe Quart. II, 1899, la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarcchie:

Pe un an	fl. 10.
Pe 1/2 an	5.
Pe 1/4 an	2.50
Pe o lună	1.—

Pentru România și străinătate.
Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru poștor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagini ale foii de zi, plus un altus poporal de 4 pagini.

Administrația
„TRIBUNA POPORULUI“

Felicitimi.

Co beau domnitorii? Dintre domnitorii din Europa nu e nici unul, care se fîmâmbu al vrunei tovrășii de temperanță. Împăratul Germaniei bea bere și vin, însă mai rar. Champagne de loc. E vestit pentru pofta cea mare de mâncare ce o are și nu-i plac mâncările cele luxurioase. La el la masă ca la un orășan mai cu dare de mîcșă. Țarul Rusiei bea numai Champagne. Alta beutură spirituoasă nu bea. Calina e franțozască. Mîncăci foarte puțin. Nu că n'are ce, dar nu vrea să și îngreuneze stomacul. De Regina Angliei s'a vestit vorba că e foarte beutoare. Nu-i adevărat. Bea câte un păharuț de rachiu, însă nu des. Mostenitorul tronului englez, de când a îm-bărbănit, nu mai prea bea. Și când bea, bea Champagne. Împăratul nostru în ce privește beutură e ca și al Germaniei. Îi place bere de München, de Viena și de Pilsen. Bea însă foarte puțină. La masă numai un păhar de vin și și acela amestecat cu apă. Micuțul rege spaniol bea aceea ce-i dă mămăsa, careia nu-i plac vinurile spaniole, cele grele, ci cele ușoare. De acea spaniolii is foarte năcăjiți pe ea. Regele României e foarte cu cumpăt. Poate nici un domnitor nu e așa de cumpătat. Din când în când bea vin, și acela din țară, iar nu din străinătate.

DIN DIETĂ.

Judecătura Curiei.

Eri și alaltăeri comisia judiciară a Dietei a ținut ședințe în care s'a discutat arupra proiectului de lege despre judecătura Curiei în cause electorale.

Conform pactului, toți deputații au primit acest proiect, deși unii din vechea gardă a lui Bánffy, și-au es-primat temerea, că prin amestecul Curiei în afaceri electorale, aceasta își pierde vaza și neatărnarea de până acum.

Molnár János a cerut schimbarea ș-lor privitori la pedepsirea acelor preoți care corteseșc pentru alegerea deputatului dietal. În înțelesul acestor paragrafi preoții care de pe amvon „agită“ și îmfrică pe alegători, vor fi aspru pedepsiți. Propunerea lui Molnár d'a se șterge acești și-i „Kanzel-paragrafi“, nu s'a primit.

ULTIME ȘTIRI

Crisa în România.

București, 22 Aprilie.
Crisa e cătră sfîrșit. Majoritatea liberalilor nu s'a învoit ca să se alcătuească un cabinet fără dl Sturdza. Acesta a declarat, că pentru a se putea concentra liberalii, se retrage de o parte. Regele a chemat pe G. Gr. Cantacuzino pentru formarea unui cabinet conservator.

Nouă ordonanțe în Ausria.

Praga, 21 Aprilie.
„Năr. Listy“ publică o lege otcroată pe baza §. 14 care va fi editată în curând despre folosirea și îndreptățirea limbilor.

Ținuturile, unde limba oficială va fi numai una, sunt acelea, în care populațiunea celorlalte naționalități nu trece peste 10 la sută; ținuturile cu caracter național covârșitor sunt acelea, unde populațiunea celeilalte naționalități cuprinde până la 25 %. Celelalte ținuturi, împreună cu capitola țerii Praga, rămân amestecate, cu deplina egală îndreptățire a celor două limbi.
„Năr Listy“ combate cu înversunare acestă lege, cu n. zice, otcroată.

Editor: Aurel Popovici-Barcanu.
Redactor responsabil Ioan Russu Șirianu

Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră“

Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodos
Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și moderna. Această carte să poate întrebuința în ori-ce gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspiciuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, licheruri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se afla de vinzere la Dna Zotti Hodos, Caransebeș.

„Revista ilustrată“, în nrul 1 din anul al doilea are următorul bogat sumar:

După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos, Cântec. Poesie de G. Coșbuc. Ornatele (Odajdele) preoților idolatri. Tipuri de S. P. Simion. Când te ved. Poesie de Nițu Din propria ei putere. Novelă de G. Simion.

„Moda Ilustrată“. Redacția și administrația: Strada Sărindar Nr. 11 în București.

Apare în fiecare Sâmbătă.
A apărut Nr. 7 din 13 Februarie.
Odată cu numărul acesta se imparte un supliment gratuit, care reprezintă un tipar croit de foi noi, fără cusătură îndărăt și cu nasturi în părți în mărime naturală.

Cuprinsul acestui număr e variat și interesant atât în ceea ce privește moda cât și partea literară și lucrul de mână. Se continuă publicarea romanului „Oroberta“ de Leon Barracand.

Prețul abonamentului la „Moda Ilustrată“.

Un an în țară. Lei 10—	în strălănatate. Lei 13.—
Sase luni : : : : 5—	: : : : 6.50
Trei luni : : : : 3—	: : : : 3.50

Avis important.

Cererile de abonament trebuie însoțite de un mandat poștal sau de valoarea abonamentului în mărci poștale.

A apărut!!

și se află de vânzare la

administrația

„Tribuna Poporului“

PRIBEAG

de Ioan Iosif Sceopul,

cu prețul de 75 cr. plus 3 cr. porto postal.

Broșură elegantă și frumoasă și vrednică de citit.

„CONCORDIA“**societate comercială pe acții, Sibiu.**

FILIALA IN FĂGĂRAȘ EN GROS ȘI DETAIL.

Depozite en gros Căneni (România) și Alba-Iulia.

Branșa de coloniale

Zăhar, cafele fine, delicatose de saison și brânzături de tot felul, chocoladă și cacao, ciaiuri (thea) veritabile și biscuits fini, precum și pesmeți, romuri veritabile de Jamaica și Cuba, cognacuri adevărate franțuzești și indigene.

Mare deposit de vinuri naturale indigene dela 40 cr litru în sus.

Vinuri veritabile de Bordeaux, Malaga, Madeira Oporto și Xeres, champagne franțuzească adevărată precum și indigenă. Liqueruri străine și din țeară. Țică bătrână, sligoviță, traseovină și rachiu de trebere.

Mare deposit de făină de Bănat excelentă.

Deposit bine asortat de ape minerale.

Icre moi și proaspete. Icre roșii. Rahat de „Bellavista“. Halva. Luminări de ceară, stearină, parafină și sêu. Singurul deposit al fabricii de luminări și stearină Moessner & Mersing din Galați (România)

Branșa de textil și manufactură.

Mare deposit și bine asortat în țesături de in și bumbac, pichet barchet de vară (de vară și de iarnă)

Garnituri de masă, serviete și prosoape.

Basmale veritabile de Irlanda. — Șifon Oxford, Creton Pânzături.

262 14—50 Bumbacuri de împletit, croșetat și brodat.

Lână răsucită și bircă.

Mătăsuri de cusut și brodat în colori veritabile dela Dollfus-Mieg & Co. Muhlhausen i/E, cea mai renumită din lume.

Cămeși pentru bărbați și pentru turiști Gulere mangete și cravate

Mare sortiment de ciorapi pentru bărbați, dame și copii.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

Se primesc comande pentru următoarele lucruri:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

OPURI ȘI BROȘURI

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“, A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

P L I O S B I

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre etc

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.